

**Кирил Иванов Николов-ХІ б клас**

**„Справедливостта и несправедливостта са качества на хората, които живеят в общество, а не в самота!“**

**Томас Хобс**

„Справедливостта не е част от добродетелта, а цялата добродетел!“ – Аристотел; и тъй като нейната противоположност е именно несправедливостта, която следва, че е в притежание на пороците, то несправедливостта е не само част от порока, а целият порок! Именно „царицата на добродетелите“ и „кралят на пороците“ са тези две противоположни категории, които се появяват при човешкия избор във всеки един момент. И точно тук е проблемът: Нима самотният човек не притежава тези две категории, както този - живеещ в обществото? Нима само гражданинът е склонен да има това, което самотникът няма?

Позовайки се на субстанцията, към която материалистите се стремят, а именно – всичко съществуващо е продукт на материята и фактът, че англичанинът Томас Хобс е последовател на тяхната тематика, ни навява на мисълта, че човек е човек само когато играе ролята на самия себе си. Тогава той е способен да мисли адекватно, да чувства истински и естествено – да усеща гледните точки на останалите, защото няма смятате, че един отдалечен от обществото индивид, който не познава неговите ценности и обстоятелствата, пред които често ще трябва да се изправя, може да усети положителните и отрицателните черти на егото си. А именно – той може да живее със своята собствена представа за света, за обществото; но тя при всички случаи ще бъде нереална, тъй като самотникът е неспособен да познава естеството на заобикалящият го, истинският, реалният свят.

„Свободата не е плод, който расте при всеки климат, затова не е достъпна за всеки“, споменава Жан-Жак Русо; и ако обединим това негово твърдение с казаното досега, то именно свободномослещият, интелигентният, живущият в обществото човек е притежател на двете главни категории на доброто и

злото – справедливостта и несправедливостта; и обратното – самотният, живущ в рамките на своя идеал, окован в границите на недостъпната за него свобода, както се подразбира, е неспособен да притежава тези отрицания.

Но нима това означава, че онзи самотник няма място в обществото? Нима това означава, че той не притежава основите на зараждащата се свобода в самият него? Нима това означава, че той е една непроменяща се величина по време на дните на неговото съществуване? Не, не бих твърдял това! „Човек е осъден да бъде свободен“ – Сартр; и точно това е начинът, по който всеки е склонен и може да мисли. От гражданинът до подцененият самотник. И щом това е така, то кардиналната добродетел и нейната противоположност са явление при всеки един от нас, независимо какво е моментното ни състояние. Независимо дали сме щастливи или нещастнието е предвождачото ни чувство. Тогава, когато едно от тези две състояние властват, времето е подходящо, съответно, за злини или за добри дела. А средината им – безразличието е знак на недобронамереност, която отново бива породена от злото.

Няма нищо срамно от това да се страхуваме. Съгласен или не, всеки човек има страх от нещо. Това, което трябва да направим е да разберем от какво се страхуваме, защото когато се изправим срещу него, можем да го победим или поне да се възползваме от него. Никой не е безстрашен така, както никой не е идеален. И, може би, точно това е страхът на самотния човек – да преглъща безразличието на другия; да обикаля ъгъла на обществото - там където няма място под „светлинния екран“; да се справя забравен от обикновения гражданин, тъй като неговото мнение няма място в болшинството; да „живее“ незабелязан от останалите, но белязан от оковите на свободата. А, може би, това е цялостният страх на човечеството? Кой знае?

Може би, това е начин на живот, който избира човек, стремейки се просто към следващия ден от ежедневието или такъв, който е по-добре да бъде запомнен, отколкото да бъде непременно записан. Хората казват, че да видиш самотник не е нищо особено, но един ден, в точния момент, на

ТОНОТО МЯСТО НЯКОЙ ДОПЪЛВА: „...ДА ВИДИШ СТАДО САМОТНИЦИ ОЗНАЧАВА, ЧЕ СЕ ЗАДАВА БУРЯ!“